

TA'LIMNING SIFAT VA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA O'QITISH USULLARINING O'ZIGA XOSLIGI

S. Yuldasheva ¹, O. Dehqonboyeva ²

Annotatsiya:

Ushbu maqolada o'quvchilarning faolligi, tushunishi va bilimlarni uzoq muddat xotirasida saqlashi bilimlarini rivojlantirish va o'qituvchining pedagogic mahorati haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: talaba, visual, kinestetik, o'quvchi, ta'lim, dars, pedagog, tarbiya, ko'rgazma, texnologiya, baholash, usul, o'rganish, kelajak.

doi: <https://doi.org/10.2024/6qp5fr41>

O'qitish usullari ta'lim jarayonining asosi bo'lib, talabalarning o'rganish tajribasini shakllantiradi, kelajakda mustaqil ravishda bilim egallashini ta'minlaydi va ularning ilmiy muvaffaqiyatlariga ta'sir qiladi. Bugungi o'zgaruvchan ta'lim sharoitida o'qitishning xilma-xil va samarali usullarini qo'llashning ahamiyatini ortiqcha baholab bo'lmaydi.

Har bir talaba vizual, eshitish, kinestetik va boshqa usullarni o'z ichiga olgan o'ziga xos o'rganish uslubiga ega. Samarali o'qitish usullari ushbu xilma-xillikka javob beradi, aniq tushunish va jalb qilishni ta'minlash uchun turli xil o'quv uslublarini o'z ichiga oladi. Ko'rgazmali qurollar, interfaol tadbirlar va o'quv qurollarini o'zida jamlagan holda, o'qituvchilar afzal ko'rgan o'quv uslubidan qat'i nazar, barcha o'quvchilarga mos keladigan eksklyuziv ta'lim muhitini yaratishi mumkin.

Faol o'rganish an'anaviy uslubdan ustun bo'lib, o'quvchilarni muhokamalar, muammolarni hal qilish mashqlari va amaliy mashg'ulotlar orqali o'quv materiallari bilan faol shug'ullanishga undaydi. Ushbu ishtirokchi yondashuv tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi, hamkorlikni rag'batlantiradi va talabalarga o'z ta'lim sayohatlarini egallashga imkon beradi. Passiv ta'limdan faol ishtirok etishga o'tish orqali o'qituvchilar mavzuni chuqurroq tushunishlari va o'rganishga umrbod muhabbat uyg'otishlari mumkin.

Bugungi pedagogik texnologiyalar asrda texnologiya orqali o'qitish usullarini takomillashtirish va ta'lim imkoniyatlarini kengaytirish uchun bu texnologiyalar kuchli vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Interaktiv darslardan tortib onlayn hamkorlik platformalarigacha texnologiyalardan foydalangan holda darslarni tashkil qilinayotganligiga guvoh bo'lib turibmiz. Bu esa o'z navbatida o'qituvchilar bilan bir qatorda o'rganuvchilarga ham dinamik va shaxsiylashtirilgan o'rganish tajribasini taqdim etish imkoniyatlarini beradi. Pedagogik texnologiyalardan foydalangan holda, o'qituvchilar turli xil ta'lim imtiyozlarini qondirishlari, masofaviy ta'limni osonlashtirishlari va o'quvchilarni XXI asrda muvoffaqiyatga erishish uchun muhim omil ekanliklarini uqtirishlari joiz.

Samarali o'qitish usullari qo'llab-quvvatlovchi va faol ta'lim muhitini yaratish uchun o'qituvchi va o'quvchi faol va birgalikda harakat qilishi lozim. Ammo, shunday bo'lishiga qaramasdan ta'limning sifat va samaradorligi o'qituvchiga bog'liq. O'qituvchi va talaba ijobiy

¹ *Yuldasheva S.T., SamDCHTI Innovatsion ta'lim texnologiyalari va pedagogikasi kafedrası p.f.n. dots*

² *Dehqonboyeva Omadxon Umrzoqovna, SamDCHTI talabasi*

munosabatlarini rivojlantirish, ochiq muloqotni targ'ib qilish va xilma-xillikni qabul qilish orqali o'qituvchilar tegishlilik tuyg'usini tarbiyalashlari va o'quvchilarning akademik va hissiy jihatdan rivojlanishiga yordam berishi mumkin. O'qituvchining bilim darjasi hamda pedagogik mahorati o'quv muhitida nafaqat o'quvchilarning faolligini oshiradi, balki chidamlilik, ishonch va har qanday ta'limga bo'lgan ishtiyoqni shakllantiradi desak mubolag'a bo'lmaydi.

Baholash o'qitish usullarining ajralmas qismi bo'lib, o'quvchilarning muvaffaqiyati va kurs materialini o'zlashtirishi haqida qimmatli tushunchalarni beradi. Turli baholash strategiyalaridan, jumladan formativ baholashlar, viktorinalar, loyihalar va ishlashga asoslangan baholashlarni qo'llash orqali o'qituvchilar o'quvchilarning ta'lim natijalarini o'lchashlari va individual ehtiyojlarni qondirish uchun ko'rsatmalarni moslashtirishlari mumkin. Uzlüksiz baholash va qayta o'quvchilarni natijasi ustida ishlash, shuningdek, o'qituvchi kuzatuvlari asosida o'qitish usullarini moslashtirishga imkon beradi, bu esa har bir talaba muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan yordam va ko'rsatmalarni olishini ta'minlaydi.

Xulosa o'rnida shuni aytish kerakki, samarali o'qitish usullari sifatli ta'limning asosi bo'lib, o'quvchilarga o'z imkoniyatlarini to'liq ochish va har qanday sohada o'z maqsadlariga oson erishishi yo'lida poydevor bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- [1]. [por1.tal.guldu.uz-ta'lim texnologiyalari.pdf](#)
- [2]. [file:///C:/Users/User/Downloads/Texnologik ta'limda ta'lim texnologiyalari innovatsion ahamiyati.pdf](#)
- [3]. "Understanding by design" by Grant Wiggins and Jay McTighe.
- [4]. <https://www.teachingchannel.com/>
- [5]. <https://www.edutopia.org/project-based-learning>
- [6]. <https://cyberleninka.ru/article/n/o-qitishning-zamonaviy-usullaridan-foydalanish>
- [7]. Juraboyev, B. B. U. (2021). *Problems and solutions for online teaching and learning of foreign languages. Academic research in educational sciences.*
- [8]. Samarova, S. (2018). *Forming Creative Vision of Person as Universal Method Enhancing Creativity. Eastern European Scientific Journal.*
- [9]. Samarova, S. R. (2019). *Methods and technologies for the development of creative thinking of pupils. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 7(10), 37-43.*
- [10]. Samarova, S. R., & Mirzayeva, M. M. (2020). *The problem of the formation of creative abilities of students in foreign psychology. An International Multidisciplinary Research Journal, 10(5), 1937-1943.*